Evrak bilgisine www.ekonomi.gov.tr adresinden"-xpj2239E9F5" Evrak Takip Numarası ve Evrak Kayıt Tarihi ile erişebilirsiniz.

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI
Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü

Sayı : 92753087 - 041.02 - E.81459 27.07.2017
Konu : Uşak İl Raporu

UŞAK TİCARET VE SANAYİ ODASINA
SARAYALTI MAH. KILCAN CAD. 1 UŞAK 64100

Bakanlığımız tarafından 22-24 Mart 2017 tarihlerinde Uşak iline gerçekleştirilen ziyaret kapsamında yapılan incelemeler sonucunda Uşak ilinin ekonomik ve ticari altyapısı konulu kapsamlı bir rapor hazırlanmış olup, bir örneği ekte iletilmektedir.

Bilgilerine rica olunur.

Arzu YILMAZ
Bakan a.
Genel Müdür V.

EK:
Uşak il Raporu

GÜVENLİ ELEKTRONİK İMZALI
ASLI İLE AYNIDIR
27 Temmuz 2017
Nimiye AYDAN V.H.K.İ.

"Bu belge, 5070 sayılı Elektronik Imza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır."

T.C. Ekonomi Bakanlığı Ekonomik Araştırmalar Ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü
Söğütözü Mah. 2176. Sk. No:63 06530 Çankaya/Ankara
Telefon: 03122049635 **Faks:** 03122048639
E-mail: karabacake@ekonomi.gov.tr **Elektronik Ağ:** www.ekonomi.gov.tr
Ayrıntılı Bilgi İçin: Eda GÜNEL - Uzman Yardımcısı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

UŞAK İL RAPORU

Türkiye
Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme
Genel Müdürlüğü

Nisan 2017

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 3
1. UŞAK İLİ EKONOMİK VERİLERİ 4
2. UŞAK İLİNİN İHRACATINDA REKABETÇİ ÜRÜNLER 9
3. UŞAK İLİ TARIM VE GIDA SANAYİ 13
3.1. İLDE YÜKSELEN TRENDLER 14
3.1.1. JEOTERMAL ENERJİ VE SERACILIK 14
3.1.2. ÖNE ÇIKAN DİĞER SEKTÖRLER 14
3.2. GIDA SANAYİ 15
3.3. EKLER 16
3.3.1. BİTKİSEL ÜRETİM 16
3.3.2. HAYVANCILIK VE HAYVANSAL ÜRÜNLER 18
4. UŞAK İLİ SANAYİ 19
4.1. UŞAK İLİ SANAYİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ 19
4.2. UŞAK SANAYİNDE ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR 21
4.2.1. TEKSTİL GERİ DÖNÜŞÜMÜ 21
4.2.2. KATI ATIK BERTARAF TESİSİ 22
5. UŞAK EKONOMİSİ SORUNLARI HAKKINDAKİ TESPİT VE TALEPLER 22

GİRİŞ

Uşak ili, Ege Bölgesinin İç Batı Anadolu bölümünde, Ege Bölgesi ile İç Anadolu bölgesinin birbirlerinden ayrıldığı İç Batı Anadolu eşiğinin batı kenarında yer almaktadır. Uşak'ın kuzeyinde Kütahya, doğusunda Afyon, güneyinde Denizli ve batısında Manisa illeri bulunmaktadır. 5.341 km^2 alana sahip olan Uşak, yüzölçümü itibariyle iller sıralamasında 64. sırada yer almakta ve ülke yüzölçümünün %0,7'lik kısmını oluşturmaktadır. Uşak ili, komşuları olan Kütahya ve Afyon illeri ile birlikte İç Anadolu ile Ege Bölgesi arasındaki geçiş bölümünü oluşturmaktadır. Kuzeyinde Şaphane, Kuzeydoğusunda Murat Dağı bulunan Uşak ili, Güneydoğu tarafında Bulkaz Dağı ile çevrilidir. Uşak, coğrafi konumundan dolayı Akdeniz iklimi ile İç Anadolu'nun karasal iklimi arasında kaldığından dolayı, bitki örtüsü de bu iklimlere benzer bir durum göstermektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise iç Anadolu'ya göre daha ılık geçen bir karasal iklim egemendir. Ege Denizi üzerinden gelen bulutların getirdiği yağışlar, il iklimini Orta Anadolu ikliminden ayırmaktadır. Uşak ilinin; Banaz, Eşme, Karahallı, Sivaslı ve Ulubey olmak üzere 5 tane ilçesi bulunmaktadır.

Uşak ilimiz, Kalkınma Bakanlığı tarafından yapılmış olan 2011 yılı sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması çalışmasında 25. sıradadır. Uşak, bölgesel yatırım teşvik uygulamaları açısından 3'üncü bölgede yer almaktadır. 2016 yılı itibarıyla Uşak'ın nüfusu 358.736 kişi ile Türkiye nüfusunun %0,4'ünü oluşturmaktadır. TÜİK 2013 yılı verilerine göre Uşak ilinde işsizlik oranı %5,4 ile Türkiye ortalamasının oldukça altındadır. 2016 yılı verilerine göre Türkiye'de işsizlik oranı %10,9 seviyesinde gerçekleşmiş olup, TR33[1]-Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak bölgesinde 2016 yılı işsizlik oranı %4,8 olmuştur. Uşak ilimiz, 2016 yılı il bazlı ihracat sıralamasında 31. sıradadır. Uşak ilinin 2016 yılı ihracatı 251 milyon dolar, ithalatı ise 199 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Uşak sanayisinde; halı, tekstil ve hammaddeleri, hazır giyim ve konfeksiyon, deri mamulleri, seramik ve toprak ürünleri sektörleri öne çıkmaktadır. Uşak ili, Türkiye tekstil geri dönüşüm sektörünün %75'ine sahip olarak marka değer haline gelmiştir. 2014 yılında Uşak ilinin tarımsal GSYH'sinin toplam il GSYH'si içindeki payı %12 olarak gerçekleşmiştir. Uşak ilinin 2016 yılında toplam yüzölçümünün %40'ı (2,2 milyon dekar) tarım alanı olarak kullanılmıştır. Tarım alanlarının %91,3'ünde tahıllar ve diğer bitkisel ürünler ekilirken, %4,27'sinde meyveler, içecek ve baharat bitkileri yetiştirilmiştir. Uşak'ta bitkisel üretimde öne çıkan ürünler arpa, buğday, yem bitkileri, karpuz, domates ve üzüm olmuştur. Uşak ilinde Merkez ve Banaz ilçelerinde jeotermal enerji kaynakları bulunmaktadır. Gerek büyükbaş gerek küçükbaş hayvan varlığı, ilde süt ve süt ürünleri sektörlerinin gelişmesi için uygun ortamı sağlamıştır. Uşak'ta yaklaşık 17 bin kişinin istihdam edildiği 3 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Bunun yanında, Uşak Üniversitesi 26.000 öğrenci ve 582 öğretim görevlisi ile hizmet vermektedir. Uşak ilimiz, konumu itibariyle lojistik avantaja ve sanayisi gelişmiş bir yapıya sahiptir.

[1] İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) Düzey 2 kapsamında, TR33 Bölgesi; Manisa, Afyon, Kütahya ve Uşak illerini içermektedir. İBBS'nin temel amacı; bölgesel tabanlı olacak şekilde istatistikleri toplamak, sosyo-ekonomik analizler yapmak ve topluma yönelik bölgesel politikaların çerçevesini oluşturmaktır.

1. UŞAK İLİ EKONOMİK VERİLERİ

Tablo 1: Uşak İline Ait Temel Ekonomik Veriler

	UŞAK	TÜRKİYE	PAY (%)	YIL
NÜFUS	358.736	79.814.871	0,4	2016
İHRACAT (Milyon $)	250,7	142.557	0,2	2016
İTHALAT (Milyon $)	198,5	198.610	0,1	2016
İŞSİZLİK (%)	5,4	9,7	-	2013
İSTİHDAM (%)	51,4	45,9	-	2013

Kaynak: TUİK

Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması çalışmasında Uşak ili 25. sırada yer almıştır. 2016 yılı itibariyle Uşak'ın nüfusu 358.736 kişi ile Türkiye nüfusunun %0,4'ünü oluşturmaktadır. TÜİK 2013 yılı verilerine göre Uşak ilinde işsizlik oranı %5,4 ile Türkiye ortalamasının oldukça altındadır. 2016 yılı verilerine göre Türkiye'de işsizlik oranı %10,9 seviyesinde gerçekleşmiş olup, TR33-Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak bölgesinde 2016 yılı işsizlik oranı %4,8 olmuştur.

Uşak ilimiz, 2016 yılı il bazlı ihracat sıralamasında 31. sıradadır. Uşak'ın 2016 yılı ihracatı 251 milyon dolar, ithalatı ise 199 milyon dolar olarak kaydedilmiş, 2016 yılında 115 ülkeye ihracat, 87 ülkeden ise ithalat gerçekleştirmiştir.

Tablo 2: Uşak İli Dış Ticaret Verileri 2002-2016

	2002	2016
İhracat (Milyon $)	47,3	250,7
İthalat (Milyon $)	47,5	198,5
İhracat Yapılan Ülke/Gümrük Bölgesi	64	115
İthalat Yapılan Ülke/Gümrük Bölgesi	71	87
İhracatçı Sayısı	104	175
İthalatçı sayısı	170	216

Kaynak: TUİK

Uşak ilinin ihracatı 2002 yılında 47 milyon dolar iken, 2016 yılına gelindiğinde bu rakam 5 kat artarak 251 milyon dolara çıkmıştır. Uşak'ın 2002 yılında 47 milyon dolar olan ithalatı ise 2016 yılında 4 kat artarak 199 milyon dolar olmuştur.

TÜİK tarafından açıklanan resmi istatistiklere göre, Uşak ilinin 2016 yılı ihracatı 251 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. **Ancak; tekstil, deri, seramik ve gıda sektörleri başta olmak üzere Uşak'ta faaliyet gösteren birçok firmanın yönetiminin başta İstanbul olmak üzere başka illerde olması nedeniyle, ilde üretimi gerçekleştirilen ürünlerin ihracatının ilin ihracat verilerine yansımadığı bilgisi edinilmiştir.**

Ayrıca, merkezi Uşak'ta olan ve Uşak'ta üretim yapan birçok firmanın da ihracatlarını aracı firmalar üzerinden gerçekleştirmeleri nedeniyle, yine söz konusu firmaların ihracatının Uşak ili ihracat verilerinde yer almadığı tespit edilmiştir. **Bu nedenle, Bölge sanayicileri tarafından, Uşak ilinin 2016 yılı ihracatının 251 milyon doların çok daha üzerinde olduğu ifade edilmektedir.**

Tablo 3: Yıllar İtibariyle Uşak İli Dış Ticaret Verileri (Milyon $)

	İHRACAT	DEĞİŞİM (%)	İTHALAT	DEĞİŞİM (%)	KARŞILAMA ORANI (%)	DIŞ TİCARET HACMİ	DENGE
2002	47,3	-	47,5	-	99,5	94,8	-0,3
2003	61,8	30,6	64,5	35,7	95,7	126,3	-2,7
2004	83,2	34,7	73,9	14,5	112,6	157,0	9,3
2005	94,6	13,7	75,7	2,5	124,9	170,3	18,9
2006	111,3	17,6	67,1	-11,3	165,7	178,4	44,1
2007	115,3	3,6	80,8	20,3	142,7	196,1	34,5
2008	116,8	1,3	80,7	-0,2	144,7	197,4	36,1
2009	96,9	-17,0	85,6	6,1	113,2	182,5	11,3
2010	114,8	18,4	129,8	51,6	88,4	244,6	-15,0
2011	145,4	26,7	184,5	42,1	78,8	329,9	-39,1
2012	171,5	17,9	194,2	5,3	88,3	365,7	-22,8
2013	261,5	52,5	235,7	21,4	110,9	497,3	25,8
2014	270,4	3,4	247,8	5,1	109,1	518,2	22,5
2015	224,7	-16,9	200,3	-19,2	112,2	425,0	24,4
2016	250,7	11,6	198,5	-0,9	126,3	449,2	52,1

Kaynak: TUİK

2016 yılında Uşak'ın ihracatı bir önceki yıla göre %11,6 artarak 251 milyon dolar, ithalatı ise %0,9 azalarak 199 milyon dolar olmuştur. **Uşak ilimiz 2016 yılında 52 milyon dolarlık ticaret fazlası vermiş olup, ihracatın ithalatı karşılama oranı %126 olarak gerçekleşmiştir.**

Tablo 4: Uşak İlinin Ülkeler İtibarıyla İhracatı (2015/2016)

SIRA	ÜLKELER	2015 (Milyon $)	2016 (Milyon $)	Değişim (%)
1	Hollanda	13,8	21,8	57,5
2	Almanya	22,6	19,8	-12,2
3	ABD	8,0	17,3	115,6
4	Suudi Arabistan	10,7	15,0	39,5
5	İspanya	10,4	14,0	34,5
6	Çin	16,0	9,9	-38,5
7	İtalya	9,7	9,8	1,1
8	Irak	7,6	9,4	23,6
9	İngiltere	9,3	8,6	-7,4
10	Belçika	0,8	7,4	855,1
11	Slovenya	3,0	6,7	120,3
12	Romanya	4,8	6,6	39,2
13	İsrail	6,4	6,5	0,5
14	Ukrayna	6,1	6,4	4,1
15	Fransa	6,1	5,6	-6,7
16	Güney Kore	2,1	4,9	128,8
17	Bulgaristan	1,3	4,4	226,5
18	Kanada	2,1	4,1	93,5
19	Polonya	3,7	4,1	12,3
20	İsviçre	3,6	4,0	13,1
	Liste Toplamı	**148,2**	**186,3**	25,7
	GENEL TOPLAM	**224,7**	**250,7**	11,6

Kaynak: TUİK

2016 yılında Uşak'ın en fazla ihracat yaptığı ülke bir önceki yıla göre %57,5'lik artışla Hollanda olmuştur. Hollanda'yı sırasıyla; Almanya, ABD, Suudi Arabistan ve İspanya takip etmektedir.

Tablo 5: Uşak İlinin Ülkeler İtibarıyla İthalatı (2015/2016)

SIRA	ÜLKELER	2015 (Milyon $)	2016 (Milyon $)	Değişim (%)
1	Çin	38,9	50,0	28,6
2	Hindistan	14,7	15,2	3,2
3	Malezya	12,6	15,1	19,7
4	ABD	11,5	13,5	16,8
5	Mısır	12,5	12,5	0,1
6	Almanya	7,8	10,6	35,8
7	Bangladeş	10,1	9,5	-6,7
8	Suudi Arabistan	4,1	9,0	119,9
9	İtalya	6,3	8,6	36,7
10	Vietnam	16,7	7,2	-57,2
11	Romanya	5,3	6,2	18,1
12	Belçika	13,0	5,1	-60,9
13	İran	3,1	5,0	59,8
14	Çek Cumhuriyeti	0,6	2,8	350,1
15	İspanya	1,4	2,5	81,5
16	Hollanda	3,8	2,5	-33,2
17	Endonezya	2,9	2,5	-15,2
18	Avusturya	1,2	1,5	22,8
19	Honduras	1,4	1,5	6,8
20	İsrail	1,6	1,3	-18,9
	Liste Toplamı	**169,6**	**181,9**	7,3
	GENEL TOPLAM	**200,3**	**198,5**	-0,9

Kaynak: TUİK

2016 yılında Uşak'ın ithalatında ilk sırayı bir önceki yıla göre %28,6 artışla Çin almıştır. Çin'in ardından sırasıyla; Hindistan, Malezya, ABD ve Mısır gelmektedir.

Fasıl bazında incelendiğinde ise 2016 yılında Uşak'ın ihracatında sırasıyla **57**-Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları, **63**-Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar, **52**-Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat, **41**- Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler ve **69**- Seramik mamulleri ürünlerinin öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 6: Uşak İli İhracat Verileri-Fasıl Bazında (2015/2016)

		FASIL ADI	2015 ($)	2016 ($)	Değişim (%)
1	57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	49.234.158	63.809.901	29,6%
2	63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	44.037.415	54.156.480	23,0%
3	52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	24.172.953	24.720.479	2,3%
4	41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	13.672.488	21.394.248	56,5%
5	69	Seramik mamulleri	17.637.324	17.909.910	1,5%
6	51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	21.771.394	14.737.613	-32,3%
7	55	Sentetik ve suni devamsız lifler	7.881.897	13.807.540	75,2%
8	7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	8.276.474	8.596.146	3,9%
9	2	Etler ve yenilen sakatat	7.096.897	8.425.488	18,7%
10	39	Plastikler ve mamulleri	8.013.882	4.232.748	-47,2%
11	20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	2.491.023	2.767.131	11,1%
12	54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	4.748.721	1.771.980	-62,7%
13	60	Örme eşya	1.495.032	1.661.015	11,1%
14	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	805.461	1.421.274	76,5%
15	23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	1.756.324	1.106.567	-37,0%
16	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	-	998.927	-
17	84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1.176.727	976.664	-17,0%
18	34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar,bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	152.510	751.794	392,9%
19	6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	520.057	744.063	43,1%
20	58	Özel dokunmuş mensucat, tufte edilmiş dokunabilir mensucat,dantela,duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemeler	465.598	712.108	52,9%
		LİSTE TOPLAMI	**215.406.335**	**244.702.076**	**13,6%**
		GENEL TOPLAM	**224.668.470**	**250.653.253**	**11,6%**

Kaynak: TUİK

Fasıl bazında incelendiğinde 2016 yılında Uşak'ın ithalatında sırasıyla **54-** Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler, **55-** Sentetik ve suni devamsız lifler ve **39-** Plastikler ve mamulleri, **84-** Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları ve **52-** Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat ürünlerinin öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 7: Uşak İli İthalat Verileri-Fasıl Bazında (2015/2016)

		FASIL ADI	2015 ($)	2016 ($)	Değişim (%)
1	54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	33.779.149	48.967.496	45,0%
2	55	Sentetik ve suni devamsız lifler	50.674.655	42.276.880	-16,6%
3	39	Plastikler ve mamulleri	24.604.291	23.717.253	-3,6%
4	84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	18.744.892	22.422.695	19,6%
5	52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	16.558.311	14.441.483	-12,8%
6	41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	12.255.770	10.668.748	-12,9%
7	53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	10.588.955	9.205.030	-13,1%
8	1	Canlı hayvanlar	3.570.406	5.431.515	52,1%
9	51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	6.740.738	4.006.788	-40,6%
10	63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	2.216.386	3.214.880	45,1%
11	32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tanenler, boyalar, pigmentler,vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	3.392.567	2.720.629	-19,8%
12	68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	1.494.349	2.063.372	38,1%
13	34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar,bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	997.017	1.321.052	32,5%
14	85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları,aksam-parça-aksesuarı	1.006.183	1.015.179	0,9%
15	38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	614.763	969.072	57,6%
16	28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	677.264	860.876	-
17	73	Demir veya çelikten eşya	477.901	710.405	48,7%
18	70	Cam ve cam eşya	675.751	624.046	-7,7%
19	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	2.456.646	496.943	-79,8%
20	82	Adi metallerden aletler, bıçakcı eşyası ve sofra takımları, adi metallerden bunların aksam ve parçaları	1.019.573	491.025	-51,8%
		LİSTE TOPLAMI	**192.545.567**	**195.625.367**	**1,6%**
		GENEL TOPLAM	**200.308.312**	**198.369.894**	**-1,0%**

Kaynak: TUİK

2. UŞAK İLİNİN İHRACATINDA REKABETÇİ ÜRÜNLER

i) Analiz Yöntemi

Türkiye'nin ihracat yapısı da göz önünde bulundurularak, Uşak ilinin ihracatının hangi sektör ve ürünlerde rekabetçi avantaja sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.
DTÖ SITC[2] ana başlığı altındaki SITC 4'lü kodlar bazında ürünler incelenmiş, Uşak'ın rekabetçi avantaja sahip olduğu tespit edilen **ürün listesi** belirlenmiştir. Ürün listesinin tespitinde üç endeks kullanılmıştır.

Büyük ölçüde benzeşen, fakat her biri teknik olarak farklı oranlar ve endeksler ile ürünler ele alınarak endeks değerleri belirlenmiştir.

Rekabetçiliğin tespitinde; aşağıdaki değişkenlerden yola çıkılmıştır:

- İhracat değeri,
- İlin ihracatında sektörün/ürünün payı,
- Sektör/Ürün bazında Türkiye'nin ihracatında Uşak'ın payı,
- Türkiye'nin ihracatında sektörün/ürünün payı,

Sayılan değişkenler, endekslerin oluşturulmasında kullanılmıştır. Bu endeksler, rekabetçiliğin göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Endeks-1 = Uşak'ın İhracatında *j* Ürününün Payı / Türkiye'nin İhracatında *j* Ürününün Payı

= ((Uşak'ın *j* Ürünü İhracatı / Uşak'ın Toplam İhracatı) * 100) / ((Türkiye'nin *j* Ürünü İhracatı / Türkiye'nin Toplam İhracatı) * 100)

Endeks-1; literatürde ülkelerin rekabetçilik analizlerinde sıklıkla kullanılan, Balassa veya RCA (Revealed Comparative Advantage: Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi) olarak isimlendirilen endeks; il bazında analize yönelik olarak değiştirilerek kullanılmıştır.

RCA endeksinde, küresel ihracatın sektör/ürün dağılımı ortalama/standart/normal kabul edilip, ülkelerin ihracatındaki dağılımın bu standarttan ne kadar farklılaştığına göre ürün/sektör bazında ne derece rekabetçi avantaja sahip olduğu değerlendirilmektedir. Bu analizde dünya yerine Türkiye, standart olarak kabul edilmiş ve Uşak ilinin ihracatının dağılımı ile karşılaştırılmıştır.

[2] Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (Standart International Trade Classification: SITC) Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulmuş, dış ticaret verilerinin karşılaştırılmasında kullanılan bir sınıflamadır. Armonize Sistem (HS) ise uluslararası ticarete konu olan tüm mallar için kullanılan uluslararası bir ticari sınıflandırma sistemidir. Uluslararası düzeyde Armonize Sistem ile ilgili düzenlemeler, Dünya Gümrük Örgütü tarafından yapılmaktadır. Armonize sistem ile SITC arasındaki temel fark HS'in ürünlerin bireysel kategorilerine ilişkin kırılımları ortaya koyması, SITC' nin ise ürünlerin ekonomik fonksiyonlarına odaklanarak bir sınıflandırmaya gitmesidir.

Endeks-1, 1'den büyükse ilin Türkiye geneline göre rekabetçi avantaja sahip olduğu ve bu ürünlerde uzmanlaşma gösterdiği kabul edilmektedir. Bu nedenle, ihracatta rekabetçi ürünlerin tespitinde Endeks-1'in 1 değerinin üstünde olduğu ürün sepeti bu bölümdeki değerlendirmeye alınmıştır.

Ürünün Uşak ili için önemini, ürün ile il arasındaki özdeşleşmenin düzeyini ortaya koyduğu düşünülen Endeks-2, ilin ihracatında ürünün payı ile Türkiye'nin ürün ihracatında Uşak ilinin payını birlikte ele almıştır. Endeks-2'nin değeri yükseldikçe, ilin ihracatında sektörün öneminin arttığı ve ürün ile il arasında daha yüksek bir özdeşleşme olduğu kabul edilmiştir.

Endeks-2 = Uşak'ın İhracatında j Ürününün Payı * Türkiye'nin j Ürünü İhracatında Uşak'ın Payı

= ((Uşak'ın j Ürünü İhracatı / Uşak'ın Toplam İhracatı) * 100) * ((Uşak'ın j Ürünü İhracatı / Türkiye'nin j Ürünü İhracatı) * 100)

Son olarak, **Uşak ilinin ürün bazındaki ihracatının, Türkiye'nin genel ihracatına katkısını gösteren Endeks-3** değerine bakılmıştır. Türkiye'nin toplam ihracatında ürünün payı ile bu payın içinde Uşak'ın aldığı pay çarpılmıştır. Bulunan değer, Uşak'ın ürün bazında ihracatının, Türkiye'nin toplam ihracatındaki payının 10.000 katıdır. Endeks-3 değeri 1 eşik değerinin altında kalan ürünler, bu bölümdeki değerlendirmenin dışında tutulmuştur. Farklı illerde bu eşik değerin değiştirilmesi mümkündür. Ürün bazında analiz yapılırken, tablolarda Endeks-3 değerine göre sıralama yapılmıştır.

Endeks-3 = Türkiye'nin İhracatında *j* Ürününün Payı * Türkiye'nin *j* Ürünü İhracatında Uşak'ın Payı

= ((Türkiye'nin *j* Ürünü İhracatı / Türkiye'nin Toplam İhracatı) * 100) * ((Uşak'ın *j* Ürünü İhracatı / Türkiye'nin *j* Ürünü İhracatı) * 100)

= Uşak'ın *j* Ürünü İhracatı / Türkiye'nin Toplam İhracatı * 10.000

Yukarıdaki açıklamalar ışığında Uşak iline ait endeks değerleri 2006 ve 2016 yılları için hesaplanmıştır. Her 3 endeks değerinde eşik değeri geçen ürünler aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 8: *2006 Yılı* Uşak'ın Rekabetçi Olduğu Ürünler

Sıra	SITC Kodu	SITC Kodu	Endeks 1	Endeks 2	Endeks 3
1	6583	BATTANİYELER; DİZ BATTANİYELERİ	319,5	970,5	3,0
2	6584	YATAK ÇARŞAFLARI,MASA ÖRTÜLERİ,TUVALET VE MUTFAK BEZLERİ	6,8	8,2	1,2
3	6624	İNŞAAT TUĞLALARI,SERAMİK BORULAR,KAROLAR,MOZAİK	19,5	23,6	1,2
4	6516	SENTETİK FLAMENTLERDEN DAYANIKLI İPLİKLER (PD)	27,4	25,8	0,9
5	6511	YÜN İPLİKLERİ	122,8	110,9	0,9
6	2665	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (HAZIRLANMAMIŞ)	30,2	22,2	0,7
7	2667	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER-TARANMIŞ,HAZIRLANMIŞ	79,8	51,6	0,6
8	6531	SENTETİK FİLAMENT İPLİKLERDEN MENSUCAT	5,5	2,9	0,5
9	6534	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DİĞER DOKUMALAR	13,4	6,4	0,5
10	8426	KADIN İÇİN PANTOLON,TULUM,ŞORTLAR	2,1	1,0	0,5
11	2633	PAMUK DÖKÜNTÜLERİ-İPLİK DÖKÜNTÜLERİ DAHİL	68,5	31,6	0,5
12	6613	TABİİ TAŞLAR,İŞLENMİŞ TAŞLAR	2,6	0,8	0,3
13	2682	YIKANMIŞ YÜN	169,0	36,2	0,2
14	6539	SENTETİK-SUNİ LİFLERDEN KADİFE,PELÜŞ VE TIRTIL MENSUCAT	6,1	1,2	0,2
15	6518	MONOFİLAMENTLER,SENTETİK-SUNİ DEVAMSIZ LİF İPLİKLERİ	3,3	0,6	0,2
16	6513	PAMUK İPLİĞİ	3,1	0,5	0,2
17	8425	KADIN İÇİN ETEKLER,PANTOLON ETEKLER	3,1	0,5	0,1
18	6523	AĞARTILMIŞ,BOYANMIŞ PAMUK MENSUCAT-PAMUK => % 85;M2 < 200 GR.	2,4	0,2	0,1
19	6515	TEKSTÜRİZE İPLİKLER (PD)	5,9	0,5	0,1
20	6582	VAGON,MAVNA ÖRTÜLERİ,DIŞ STORLAR,ÇADIR,YELKEN,ŞİŞME YATAKLAR VB.	51,1	4,6	0,1
21	6115	KOYUN,KUZU HAZIR DERİLERİ-YÜNÜ ALINMIŞ	32,6	2,6	0,1
22	7244	LİF İMALİ,HAZIRLANMASI,EĞİRME,BÜKME,İPLİK İMALİ MAKİNALARI	10,5	0,8	0,1
23	2237	HAŞHAŞ,KENEVİR (KENDİR) VE DİĞER YAĞLI TOHUMLAR	8,7	0,5	0,1
24	6533	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DOKUMALAR-ELYAF < % 85	16,1	0,9	0,1

- **2006 yılında** Uşak'ın en rekabetçi olduğu ürünler; **6583**-Battaniyeler, Diz Battaniyeleri, **6584**- Yatak Çarşafları, Masa Örtüleri, Tuvalet ve Mutfak Bezleri, **6624**- İnşaat Tuğlaları, Seramik Borular, Karolar, Mozaik, **6516**- Sentetik Flamentlerden Dayanıklı İplikler (Pd) ve **6511**-Yün İplikleri olarak sıralanmaktadır.

- **2016 yılında** Uşak'ın en rekabetçi olduğu ürünler ise; **6595**- Koko Liflerinden ve Diğer Elyaftan Yer Kaplamaları, **6584**-Yatak Çarşafları, Masa Örtüleri, Tuvalet ve Mutfak Bezleri, **6624**- İnşaat Tuğlaları, Seramik Borular, Karolar, Mozaik, **6115**- Koyun, Kuzu Hazır Derileri-Yünü Alınmış ve **6513**- Pamuk İpliği' dir.

- Uşak'ın rekabetçi olduğu ürünlerde; halı, tekstil ve hammaddeleri, hazır giyim ve konfeksiyon, deri mamulleri, seramik ve toprak ürünleri sektörlerinin öne çıktığı görülmektedir. **Türkiye tekstil geri dönüşüm sektörünün %75'i Uşak ilinde bulunmaktadır. Uşak'ın tekstil ürünlerinde rekabetçi olmasında, ilde tekstil geri dönüşümü sektörünün gelişmiş olması önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir.**

- **2006 yılında her 3 endekste eşik değeri geçen ürünlerin 24 tane olduğu görülürken, 2016 yılına gelindiğinde Uşak'ın rekabetçi olduğu ürünlerin çeşitlendiği ve sayısının artarak 44'e çıktığı görülmektedir**. Bu durum, aradan geçen 10 yıl içerisinde, Uşak sanayisindeki gelişmeyi ve buna paralel olarak, ihraç edilen mal kompozisyonunda gerçekleşen çeşitlenmeyi yansıtmaktadır.

Tablo 9: *2016 Yılı* Uşak'ın Rekabetçi Olduğu Ürünler

Sıra	SITC Kodu	SITC Kodu	Endeks 1	Endeks 2	Endeks 3
1	6595	KOKO LİFLERİNDEN VE DİĞER ELYAFTAN YER KAPLAMALARI	1,1	99,1	88,6
2	6584	YATAK ÇARŞAFLARI,MASA ÖRTÜLERİ,TUVALET VE MUTFAK BEZLERİ	1,0	54,4	56,6
3	6624	İNŞAAT TUĞLALARI,SERAMİK BORULAR,KAROLAR,MOZAİK	1,0	23,4	24,4
4	6115	KOYUN,KUZU HAZIR DERİLERİ-YÜNÜ ALINMIŞ	8,3	198,3	23,9
5	6513	PAMUK İPLİĞİ	1,1	25,7	23,7
6	6583	BATTANİYELER; DİZ BATTANİYELERİ	6,8	112,7	16,5
7	6533	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DOKUMALAR-ELYAF < % 85	10,0	134,4	13,4
8	2682	YIKANMIŞ YÜN	11,4	151,1	13,3
9	0561	KURUTULMUŞ SEBZELER (KESİLMİŞ,DİLİNMİŞ,TOZ)	3,7	45,5	12,4
10	0123	KÜMES HAYVANLARININ ETLERİ (TAZE,DONDURULMUŞ)	0,7	8,4	12,2
11	6114	SIĞIR,ATLARIN BÜTÜN OLMAYAN DERİLERİ	1,1	7,6	6,6
12	6549	DOKUMAYA ELVERİŞLİ DİĞER MADDELERDEN MENSUCAT	11,4	69,9	6,1
13	8932	PLASTİK KÜVET,DUŞ,LAVABO,BİDE,SU DEPOSU VB.HİJYENİK EŞYA,İNŞAAT MALZ.	0,3	1,5	4,9
14	2634	PAMUK-KARDE EDİLMİŞ,PENYELENMİŞ	20,9	100,5	4,8
15	6518	MONOFİLAMENTLER,SENTETİK-SUNİ DEVAMSIZ LİF İPLİKLERİ	0,2	0,6	4,0
16	2633	PAMUK DÖKÜNTÜLERİ-İPLİK DÖKÜNTÜLERİ DAHİL	1,4	5,4	3,9
17	6585	PERDELER,İÇ STORLAR,PERDE DİĞER MEFRUŞAT EŞYASI	0,2	0,6	2,6
18	6523	AĞARTILMIŞ,BOYANMIŞ PAMUK MENSUCAT-PAMUK => % 85;M2 < 200 GR.	0,2	0,6	2,6
19	6594	TUFTE HALILAR,TUFTE YER KAPLAMALARI	0,2	0,6	2,6
20	2690	KULLANILMIŞ GİYİM EŞYASI,KULLANILMIŞ DİĞER EŞYA	3,8	7,5	2,0
21	0819	ŞARAP TORTUSU,HAM TARTR,HAZIR HAYVAN GIDALARI	0,3	0,6	1,6
22	2681	YAPAĞI-KİRLİ,SIRTTA YIKANMIŞ	17,9	27,5	1,5
23	2665	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (HAZIRLANMAMIŞ)	0,1	0,2	1,1
24	2927	SÜS,BUKET İÇİN KESİLMİŞ TAZE ÇİÇEK,GONCA,DAL,YAPRAK,YOSUN,LİKEN	0,6	0,7	1,1
25	6515	TEKSTÜRİZE İPLİKLER (PD)	0,2	0,2	1,1
26	5419	ECZACILIK MADDELERİ EMDİRİLMİŞ MALZEME,ECZACILIK EŞYASI	0,5	0,4	0,8
27	2672	SENTETİK VE SUNİ LİF DÖKÜNTÜLERİ	1,2	0,9	0,8
28	6571	KEÇELER	0,4	0,3	0,7
29	6582	VAGON,MAVNA ÖRTÜLERİ,DIŞ STORLAR,ÇADIR,YELKEN,ŞİŞME YATAKLAR VB.	0,2	0,1	0,5
30	6561	KORDELALAR	0,3	0,1	0,5
31	6116	KEÇİ,OĞLAKLARIN HAZIRLANMIŞ DERİLERİ (KILLARI ALINMIŞ)	4,7	2,1	0,4
32	6519	İPEK İPLİĞİ;BİTKİSEL İPLİKLER;METALİZE,CAM İPLİKLERİ	0,3	0,1	0,4
33	7244	LİF İMALİ,HAZIRLANMASI,EĞİRME,BÜKME,İPLİK İMALİ MAKİNALARI	0,3	0,1	0,4
34	6511	YÜN İPLİKLERİ	0,3	0,1	0,4
35	6593	KİLİM,SUMAK,KARAMAN VB.EL DOKUMALARI,YER DÖŞEMELERİ	0,9	0,3	0,4
36	0566	DİĞER SEBZE KONSERVELERİ-DONDURULMUŞ (SİRKESİZ,ASETİK ASİTSİZ)	0,2	0,1	0,3
37	6551	ÖRME TÜYLÜ MENSUCAT	0,1	0,0	0,3
38	6575	SİCİM,KORDON,İP,HALAT VE BUNLARDAN MAMULLER	0,2	0,0	0,2
39	6596	KEÇEDEN TUFTE-FLOKE EDİLMEMİŞ KAROLAR,MENSUCATTAN DİĞER KAPLAMA	0,4	0,1	0,2
40	6343	SADECE AĞAÇ YAPRAKLARINDAN KONTRPLAKLAR	0,7	0,1	0,2
41	6517	SUNİ FLAMENT İPLİKLERİ , MONOFİLAMENTLER	0,4	0,0	0,1
42	2117	KOYUN,KUZU HAM DERİLERİ-YÜNÜ ALINMIŞ,SALAMURA EDİLMİŞ (PİKLE)	16,0	1,4	0,1
43	5914	DEZENFEKTE EDİCİ,KEMİRİCİLERİ ÖLDÜRÜCÜ,BİTKİ HASTALIĞI İLAÇLARI	0,2	0,0	0,1
44	5312	FLUORESANLI AYDINLATMA MADDELERİ,LÜMİNOFOR,BOYAYICI LAKLAR	0,2	0,0	0,1

3. UŞAK İLİ TARIM VE GIDA SANAYİ

2014 yılında ülkemizin GSYH'sı 2 trilyon TL iken, Uşak ilinin GSYH'sı 7,6 milyon TL olmuş ve Uşak ili, 7,6 milyon TL'lik GSYH ile toplam GSYH'den %0,4 pay almıştır. Aynı yıl, Uşak ilinin tarımsal GSYH'sının toplam il GSYH'sı içindeki payı ise %12 olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında il nüfusu 346.508 kişi iken, Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı çiftçi sayısı 22.530 kişi olmuştur. Öte yandan, yine 2015 yılında 1,5 milyon dekarlık arazi ÇKS'ye kayıtlı olup, toplam tarımsal alanın %65'ine karşılık gelmektedir.

TÜİK verilerine göre, Uşak ili 251 milyon dolarlık toplam ihracat ile ülkemizin toplam ihracatının %0,2'sini gerçekleştirmiştir. Uşak ili 2016 yılında gıda ve tarım ürünlerinde (1-24. Fasıllar arası) 22 milyon dolar ihracat, 6 milyon dolar ithalat yapmıştır.

İlin toplam ihracatında **tarım ve gıda ürünlerinin payı %8,9** olarak gerçekleşmiştir. Ancak, tarım ve gıda sektörlerinde de birçok firmanın yönetiminin başta İstanbul olmak üzere başka illerde olması nedeniyle, ilde üretimi gerçekleştirilen ürünlerin ihracatının ilin ihracat verilerine yansımadığı bilgisi edinilmiştir. Ayrıca, merkezi Uşak'ta olan ve Uşak'ta üretim yapan birçok firmanın da ihracatını aracı firmalar üzerinden gerçekleştiriyor olması nedeniyle, ihracatın Uşak ili ihracat verilerine yansımadığı öğrenilmiştir.

TÜİK verilerine göre, 2016 yılında en fazla ihracat gerçekleştirilen ürün/ürün grupları tavukçuluk, konserve, kurutulmuş ve dondurulmuş meyve ve sebzeler ile nar ve sofralık domates olmuştur. Nitekim, "Uşak İlinin İhracatında Rekabetçi Ürünler" çalışmasında Uşak ilinin 2016 yılında rekabetçi olduğu ürünler olarak kurutulmuş sebzeler, kümes hayvanlarının etleri ve sebze konserveleri öne çıkmaktadır. **Uşak ilinde en fazla tarımsal ürün ihracatı gerçekleştirilen ülkeler ise Irak, ABD, İngiltere, Vietnam ve Avustralya'dır.**

Hayvancılık sektöründe girdi maliyetlerinin yüksek olması ve ihracat prosedürlerinin fazla olması nedeniyle et ve et ürünlerinde ihracat gerçekleştirmekte zorlanıldığı ifade edilmiştir.

TÜİK verilerine göre, 2016 yılında en fazla ithalat gerçekleştirilen ürün/ürün grupları damızlık sığır, damızlık keçi ve soya fasulyesi küspesi olmuştur. **Uşak ilinde en fazla tarımsal ürün ithalatı gerçekleştirilen ülkeler ise Çek Cumhuriyeti, Almanya, Slovakya, Avusturya ve ABD'dir.**

İlin; kara, hava ve demiryolu ağı üzerinde olması, üretilen ürünlerin nakliyesinin ve pazarlamasının daha kolay gerçekleştirilmesine imkan vermektedir.

3.1. İLDE YÜKSELEN TRENDLER

3.1.1. JEOTERMAL ENERJİ VE SERACILIK

Uşak'ta 2016 yılında 570 dekarlık alanda örtü altı tarımı yapılmış ve toplam 7.907 ton sebze üretilmiştir. 2016 yılında örtü altı üretim kapsamında en çok üretimi gerçekleştirilen ürünler 5,3 bin ton ile domates ve 1,2 bin ton ile hıyar olmuştur.

Ülkemizde 2016 yılında yapılan 13 milyon ton civarındaki domates üretiminin %29'u yaklaşık 3,6 milyon tonu sera domatesi olup, sera domatesi üretiminden Uşak ilinin aldığı pay %0,1'dir. 2016 yılında ülkemizde gerçekleştirilen 1,8 milyon ton civarındaki hıyar üretiminin %59'u (yaklaşık 1,1 milyon ton) sera hıyarı olup, sera hıyarı üretiminden Uşak ilinin aldığı pay %0,1'dir.

Uşak ili Merkez ve Banaz ilçelerinde jeotermal enerji kaynakları bulunmaktadır. Ancak, ilin sera üretimi için çok önemli bir kaynak olan jeotermal enerjiden yeterince faydalanılmadığı görülmektedir. Ülke genelinde sera kurmak için araştırma yapan Birlik Ziraat'in, jeotermal varlığı ve Uşak ilinin ikliminin uygun olması nedeniyle Banaz ilçesini tercih ederek ve **2016 yılında Bakanlığımızın yatırım teşviklerinden yararlanarak, toplam 80 dekarlık alanda ilin ilk jeotermal serasını kurduğu görülmüştür.**

Uşak Ticaret ve Sanayi Odası'nın hazırlamış olduğu program kapsamında söz konusu sera ziyaret edilmiştir. Arılı, topraksız salkım domates üretimine başlanan ve yılda 2.000 ton domates üretilmesi hedeflenen serada, Hollanda ve Katar'a ihracat yapılması için de girişimlerde bulunulmuş olup, sera alanının 5 yıl içinde 170 dekara çıkarılmasının hedeflendiği ve kabak, salatalık ve biber gibi diğer sebzelerin de deneme üretimlerine başlanacağı bilgisi edinilmiştir.

Tarım alanlarının yapılaşmaya açık olmaması nedeniyle sera alanında, sınırlı bir sahada sadece prefabrik merkez kurulabildiği belirtilmiştir.

3.1.2. ÖNE ÇIKAN DİĞER SEKTÖRLER

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından, Uşak ilinde son dönemde ağırlıklı olarak desteklenen sektörler:

- ✓ Et Üreten Tarımsal İşletmeler
- ✓ Süt Üreten Tarımsal İşletmeler
- ✓ Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
- ✓ Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanmasından oluşmaktadır.

Uşak'ta büyükbaş hayvanların yüksek genetik yapıya sahip olması ve **hayvan başına alınan verimin yüksek olması,** hayvancılık işletmeleri ve et işleyen tesislerin kurulmasına olanak sağlamıştır.

Ayrıca, TÜİK verilerine göre, 2016 yılında en fazla ithalat gerçekleştirilen sektörler damızlık sığır, damızlık keçi ve soya fasulyesi küspesi olmuştur. Bu çerçevede, **Uşak'ta büyükbaş hayvanların yüksek genetik yapıya sahip olması ve hayvan başına alınan verimin yüksek olmasına yönelik çalışmaların da devam ettiği görülmektedir.**

Diğer taraftan **ilde; yeşil ot üretimi, silajlık mısır üretimi, şeker fabrikasında yan ürün olan küspe üretiminin mevcut olması ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Havza Bazlı Destek Modelinde yem bitkilerinin destekleniyor olması hayvancılık sektörünün gelişimine katkı sağlamaktadır.** Büyükbaş hayvancılık ağırlıklı olarak süt üretimi için gerçekleştirilen Uşak'ta 2016 yılında 174 bin ton inek sütü üretilmiştir.

3.2. GIDA SANAYİ

Uşak, yaş meyve-sebzeden, unlu mamullere, et ve süt ürünlerine kadar geniş yelpazede ürün üretebilen ve bu ürünleri gerek yurt içi gerekse yurt dışı pazarlarda ihraç edebilen önemli bir ilimizdir. İhraç edilen ürünlerin uluslararası geçerliliği olan standart belge temininde, Afyon'da mevcut olan akredite laboratuvar kullanılmaktadır.

Tablo 10: Uşak İli Gıda Sanayi İşletmeleri

Sanayi	Sayı	Sanayi	Sayı
Ekmek ve Ekmek Ürünleri	84	Soğuk Hava Depoları	1
Unlu Mamüller	53	Yumurta paketleyen	2
Pastacılık Ürünleri	66	Alkollü içki üreten	1
Et ve Et ürünleri	11	Baharat işleyen	2
Çerez, cips ürünleri	11	Bal, polen, arı sütü, petek üreten ve ambalajlayan hizmetler	3
Hububat ve Baklagil	5	Dondurulmuş gıda işleyen	1
Süt ve Süt Ürünleri	73	Fermente ve salamura üreten	3
Un Ürünleri	12	Şeker paketleme	2
Hazır Yemek	14	Şeker üreten	1
Tahin, Helva, Pekmez Üreten	10	Tuz işleyen	1
Meyve Sebze İşleyen	2	Diğer gıda işleyen işletmeler	48
Plastik esaslı gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeler üreten	2	Hayvansal yem üretimi	28

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı verilerine göre Uşak'ta 73 adet süt ve süt ürünleri üreten işletme bulunmaktadır. Bu kapsamda, Uşak Ticaret ve Sanayi Odasının hazırlamış olduğu program kapsamında **X** firması ziyaret edilmiştir. Firma tarafından inovatif ürünler üreten makinaları kendilerinin imal ettiği, yakın zamanda firma bünyesinde AR-GE merkezi kurulacağı ve üretim kapasitesinin 81.600 tondan 204.000 tona çıkarılacağı ifade edilmiştir. Üretimde kullanın inek sütünün üçte birinin Uşak ilinden, geri kalanının Denizli, Aydın, Afyon, Burdur gibi çevre illerden tedarik edildiği belirtilmiştir. Mevcut durumda ihracatın ABD, Dubai, Katar, Arabistan, İsrail, Kuzey Irak ve Türkmenistan'a gerçekleştirildiği ve AB ihracat onaylı firma olmayı hedefledikleri ifade edilmiştir. Firma'nın merkezinin İstanbul'da olması nedeniyle, firma tarafından gerçekleştirilen ihracat Uşak ili istatistiklerinde yer almamaktadır. İlde süt ürünleri işleyen modern tesislerin yüksek süt işleme kapasitesine sahip olmaları nedeniyle, ilde süt sığırcılığına ağırlık verilmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

3.3.EKLER

3.3.1. BİTKİSEL ÜRETİM

Uşak ilinde 2016 yılında toplam yüzölçümünün %40'ı (2,2 milyon dekar) tarım alanı olarak kullanılmıştır. Tarım alanlarının %91,3'ünde tahıllar ve diğer bitkisel ürünler ekilirken, %4,27'sinde meyveler, içecek ve baharat bitkileri yetiştirilmiştir. Sebze bahçeleri alanı 2016 yılında toplam tarımsal alanın %3,4'ünü oluştururken, tarımsal alanların %1'i nadasa bırakılmıştır.

Tablo 11: Uşak'ta Tarım Alanlarının Dağılımı

	Toplam Tarım Alanı	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı		Nadas Alanı		Sebze Bahçeleri Alanı		Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı	
Yıl	Dekar	Dekar	Pay (%)	Dekar	Pay (%)	Dekar	Pay (%)	Dekar	Pay (%)
2013	2.309.758	2.141.600	92,72	10.172	0,47	71.919	3,11	86.067	3,73
2014	2.236.900	2.064.065	92,27	14.311	0,69	72.804	3,25	85.720	3,83
2015	2.236.164	2.066.992	92,43	14.803	0,72	74.096	3,31	80.273	3,59
2016	2.176.276	1.986.892	91,30	22.175	1,12	74.244	3,41	92.965	4,27

Kaynak: TÜİK

Uşak ilinde üretilen tarla ürünleri incelendiğinde, 2016 yılında en fazla üretimin, hayvancılık sektörü açısından önemli olan yeşil otta (174 bin ton) gerçekleştirildiği görülmektedir. Yeşil otu sırasıyla; arpa (153 bin ton) ve buğday (147 bin ton) takip etmiştir. Şeker pancarı ise 96 bin tonluk üretimle dördüncü sırada yer almaktadır. İlde üretilen şeker pancarı yine Uşak'ta kurulmuş olan ülkemizin ilk şeker fabrikası olan Uşak Şeker Fabrikası'nda işlenmekte olup, işleme sürecinde elde edilen küspe de hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Öte yandan, şeker pancarı üretiminde kota uygulaması mevcuttur. Uşak ilinde üretilen ve hayvancılık açısından önem arz eden diğer tarla bitkisi de 54 bin ton ile silajlık mısır olmuştur.

Tablo 12: Uşak İli Tarla Bitkileri Üretim Verileri (Ton) (İlk 5 Ürün)

	2013	2014	2015	2016
Yeşil Ot	224.041	182.498	183.250	174.124
Arpa	198.449	167.584	177.929	152.796
Buğday	166.860	151.681	144.849	146.973
Şeker Pancarı	58.868	69.200	83.623	95.903
Mısır (Dane)	1.230	1.164	876	825
Mısır (Silajlık)	53.778	57.350	60.500	64.488

Kaynak: TÜİK

Uşak'ta 2016 yılında en çok üretilen meyve 28 bin ton ile üzüm olmuştur. Üzümü 7 bin ton ile elma, 3 bin ton ile kiraz ve 2,4 bin ton ile vişne takip etmiştir. Öte yandan, 2016 yılında 2 bin ton armut üretimi gerçekleştirilmiştir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yapılan bir çalışmada, Uşak'ta son yıllarda kapama meyve tesislerinde artış olmakla birlikte, **soğuk hava depolama tesisleri ile ambalajlama ve paketleme tesislerine ihtiyaç duyulduğu** ifade edilmiştir.

Tablo 13: Uşak İli Meyve Üretim Verileri (Ton) (İlk 5 Ürün)

Ürün Adı	2013	2014	2015	2016
Üzüm	38.330	34.870	16.366	28.348
Elma	8.647	6.988	6.775	6.918
Kiraz	3.534	2.731	2.452	2.907
Vişne	2.749	2.335	2.426	2.386
Armut	1.839	1.860	1.629	1.933

Kaynak: TÜİK

Uşak'ta 2016 yılında en çok üretilen sebze 49 bin ton ile karpuz olmuştur. Karpuzu sırasıyla domates (37 bin ton), kavun (26 bin ton), hıyar (11 bin ton) ve biber (6 bin ton) takip etmiştir.

Tablo 14: Uşak İli Sebze Üretim Verileri (Ton) (İlk 5 Ürün)

	2013	2014	2015	2016
Karpuz	30.280	30.302	30.202	48.865
Domates	36.034	34.892	34.213	37.350
Kavun	19.067	21.450	21.518	25.605
Hıyar	11.917	10.731	10.940	11.027
Biber	6.068	5.827	5.985	6.364

Kaynak: TÜİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından, 2017 yılında uygulamaya konulan havza bazlı destekleme modeli kapsamında Uşak'ta desteklenen ürünlere Tablo 15'te yer verilmiştir. İlde yer alan bütün ilçelerde buğday, arpa, nohut ve yem bitkilerinin üretimi desteklenmektedir.

Tablo 15: Havza Bazlı Destek Modeli Kapsamında Uşak İlinde 2017 Yılında Desteklenen Ürünler

İlçe Adı	Desteklenecek Ürünler	Ürün Sayısı
Banaz	Arpa, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri	4
Eşme	Arpa, Buğday, Çavdar, Mısır (Dane), Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri	7
Karahallı	Arpa, Aspir, Buğday, Kanola, Nohut, Yem Bitkileri	6
Merkez	Arpa, Buğday, Nohut, Tritikale, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri	6
Sivaslı	Arpa, Buğday, Nohut, Yem Bitkileri	4
Ulubey	Arpa, Aspir, Buğday, Nohut, Ayçiçeği (Yağlık), Yem Bitkileri	6

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

3.3.2. HAYVANCILIK VE HAYVANSAL ÜRÜNLER

Uşak'ta 2016 yılında büyük kısmı kültür sığırı olmak üzere 124 bin baş sığır varlığı mevcuttur.

Tablo 16: Büyükbaş Hayvan Sayısı (Baş)

	2013	2014	2015	2016
Sığır (Kültür)	105.976	109.970	119.102	108.845
Sığır(Melez)	17.815	13.752	14.917	14.659
Sığır(Yerli)	1.623	1.246	1.162	704
Sığır (Toplam)	**125.414**	**124.968**	**135.181**	**124.208**

Kaynak: TÜİK

Engebeli arazi yapısı ve meraların geniş alan kaplaması nedeniyle, küçükbaş hayvancılık için daha uygun coğrafi yapıya sahip olan Uşak'ta 2016 yılında, 446 bin başı koyun, 48 bin başı kıl keçisi olmak üzere toplam 494 bin baş küçükbaş hayvan stoğu bulunmaktadır. Aynı yılda 11,5 bin ton koyun sütü üretilen ilde, 1,6 bin ton keçi sütü üretilmiştir. **Uşak'ta küçükbaş hayvancılıkta üniversite ile işbirliği içinde ıslah projesi hayata geçirilmiştir.**

Tablo 17: Küçükbaş Hayvan Sayısı (Baş)

	2013	2014	2015	2016
Koyun (Yerli)	434.318	365.000	408.907	445.642
Keçi(Kıl)	48.277	45.000	50.047	47.949
Toplam	**482.595**	**410.000**	**458.954**	**493.591**

Kaynak: TÜİK

İlin toplam süt üretimi Tablo 18'de sunulmaktadır.

Tablo 18: Süt Üretimi (Ton)

	2013	2014	2015	2016
İnek Sütü	156.195	155.425	169.938	173.831
Koyun Sütü	11.231	8.195	9.243	11.530
Keçi Sütü	2.045	1.501	1.665	1.662

Kaynak: TÜİK

Uşak'ta kümes hayvancılığı önemli bir sektör olup, 2016 yılında 8,6 milyon et tavuğu mevcuttur. **İlde sektörde öncü tam entegre kanatlı işleme tesisleri mevcut olup, ilde sektörün önemi gittikçe artmaktadır.**

Tablo 19: Kümes Hayvanı Sayısı

	2013	2014	2015	2016
Et Tavuğu	7.593.520	7.785.600	8.151.583	8.620.868
Yumurta Tavuğu	153.790	148.550	140.140	138.150
Hindi	5.060	5.152	7.265	8.580
Kaz	3.430	3.011	3.720	4.215
Ördek	1.585	1.635	1.735	1.950

Kaynak: TÜİK

4. UŞAK İLİ SANAYİ

4.1. UŞAK İLİ SANAYİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Uşak ilinin 2016 yılı ihracatı 251 milyon dolar, ithalatı ise 198 milyon dolar olarak gerçekleştirmiştir. İlde, 3 adet alt yapısı tamamlanmış Organize Sanayi Bölgesi, (OSB) 11 Adet Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır. Uşak sanayisinde; halı, tekstil ve hammaddeleri, hazır giyim ve konfeksiyon, deri mamulleri, seramik ve toprak ürünleri sektörleri öne çıkmaktadır. Uşak ilinde 2015 yılı itibarıyla 6.882 adet iş yeri bulunmaktadır. Bu iş yerlerinin aktifleri 12,5 milyar Türk lirası, net satış tutarları ise 11,8 milyar Türk lirasıdır. Diğer taraftan; ilin ihracatındaki sektörler ile ilin sanayi kapasite raporu istatistikleri birlikte incelendiğinde; ilin ihraç sektörleri ile ilin kapasitesinin yüksek olduğu sektörlerin birbirine paralel seyrettiği görülmektedir.

2016 yılında Uşak'ın ihracatındaki ilk 3 sektör sırasıyla;

- Halılar ve Diğer Dokumaya Elverişli Maddelerden Yer Kaplamaları,
- Dokunabilir Maddelerden Hazır Eşya, Takımlar, Kullanılmış Giyim ve Dokunmuş Diğer Eşya, Paçavralar (Örme veya Kroşe),
- Pamuk, Pamuk İpliği ve Pamuklu Mensucat sektörleridir. Nitekim bu 3 sektör Uşak'ın ihracatının yaklaşık %57'sini oluşturmaktadır.

Tablo 20: Uşak İhracatındaki İlk 3 Sektör

Uşak İlinin İhracatındaki İlk 3 Sektör	Tutar (Bin dolar)
Halılar ve diğer dokumaya elverişli madddelerden yer kaplamaları	63.809
Dokunabilir maddelerden hazır eşya	54.156
Pamuk, pamuk ipliği, pamuklu mensucat	24.721
Liste Toplamı	**142.686**
Genel Toplam	**250.653**

Kaynak: TÜİK

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından yayınlanan *''2016 yılı Sanayi Kapasite Raporu İstatistikleri''nde* Uşak ilinde kodlanan ve kapasite rapor sayısının en fazla olduğu ilk 3 ürün ise sırasıyla;

- İplikler, pamukla karışık, ağırlığına göre sentetik devamsız elyaf içeriği,
- Tekstil atıkları geri kazanımı,
- Deri (koyun veya kuzu derileri, yünsüz) tabaklanmış, fakat daha fazla işlenmemiş (güderi hariç) ürünleridir.

Uşak ili başta battaniye, tekstil geri dönüşümü, giysilik deri, strayhgarn[3] iplik üretimde ülkemizde ön sıralarda yer almaktadır. Nitekin Uşak, ülkemizin battaniye üretiminde %80, tekstil geri dönüşümünde %75 ve giysilik (küçükbaş) deri üretimde %80 paya sahiptir.

[3] Kısa lif oranı fazla; palto, battaniye vs. üretiminde kullanılan iplik türü.

Tablo 21: Bazı Sanayi Ürünlerinde Üretim Miktarları

Ürünler	Yıllık Bazda Üretim Miktarı	Türkiye üretimindeki pay %
Battaniye (adet)	6.000.000	80
Tekstil Geri Dönüşüm (ton)	570.000	75
Strayhgarn İplik (kg)	13.000.000	65
Giysilik Deri (adet)	30.0000.000	80
Seramik (m2)	38.000.000	15

Kaynak: Uşak Ticaret ve Sanayi Odası (UTSO)

Tablo 22: Uşak Sanayi Sektör Verileri

UŞAK İLİ SANAYİ SEKTÖRLERİ	İşyeri Sayısı	Net Satışlar	Çalışan Sayısı
10 - GIDA ÜRÜNLERİNİN İMALATI	126	904.321.040	2.860
13 - TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN İMALATI	487	2.327.441.910	13.957
14 - GİYİM EŞYALARININ İMALATI	27	154.204.723	734
15 - DERİ VE İLGİLİ ÜRÜNLERİN İMALATI	100	359.215.428	1.378
16 - AĞAÇ, AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MANTAR ÜRÜNLERİ İMALATI (MOBİLYA HARİÇ)	34	31.056.085	345
18 - KAYITLI MEDYANIN BASILMASI VE ÇOĞALTILMASI	11	4.810.638	80
20 - KİMYASALLARIN VE KİMYASAL ÜRÜNLERİN İMALATI	26	30.861.560	145
22 - KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİN İMALATI	33	68.344.346	322
23 - DİĞER METALİK OLMAYAN MİNERAL ÜRÜNLERİN İMALATI	59	501.410.659	2.360
24 - ANA METAL SANAYİİ	25	31.540.404	196
25 - FABRİKASYON METAL ÜRÜNLERİ İMALATI (MAKİNE VE TEÇHİZAT HARİÇ)	54	60.348.295	458
27 - ELEKTRİKLİ TEÇHİZAT İMALATI	7	4.066.322	47
28 - BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ MAKİNE VE EKİPMAN İMALATI	16	13.724.738	100
31 - MOBİLYA İMALATI	29	22.690.922	404
32 - DİĞER İMALATLAR	7	53.029.978	85
33 - MAKİNE VE EKİPMANLARIN KURULUMU VE ONARIMI	37	52.676.456	283
DİĞER SEKTÖRLER	21	56.397.228	361
Genel Toplam	**1.099**	**4.676.140.734**	**24.115**

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Uşak ilinde **sanayi sektöründe faaliyet gösteren** 1099 adet iş yeri bulunmaktadır. Bu iş yerlerinden 487 adeti tekstil ürünlerinin imalatı, 126 adeti gıda ürünlerinin imalatı, 100 tanesi ise deri ve ilgili ürünlerin imalatı ile ilgilidir. Toplamdaki 1099 iş yerinin net satış tutarı 4,6 milyar Türk lirasıdır. Uşak ilinde faaliyet gösteren sanayi sektöründeki firmalarda çalışan sayısı ise 24.115 kişidir

TUİK tarafından açıklanan resmi istatistiklere göre, Uşak ilinin 2016 yılı ihracatı 251 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Ancak, yapılan görüşmelerde tekstil, deri, seramik ve gıda başta olmak üzere birçok firmanın yönetiminin başta İstanbul olmak üzere başka illerde olması nedeniyle, ilde üretimi gerçekleştirilen ürünlerin ihracatının ilin ihracat verilerine yansımadığı bilgisi edinilmiştir. Ayrıca, merkezi Uşak'ta olan ve Uşak'ta üretim yapan birçok firmanın da ihracatlarını aracı firmalar üzerinden gerçekleştirmeleri nedeniyle yine söz konusu firmaların ihracatının Uşak ili ihracat verilerinde yer almadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, **bölgenin sanayicileri tarafından Uşak ilinin 2016 yılı ihracatının 251 milyon doların çok daha üzerinde olduğu** ifade edilmektedir.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından açıklanan *''İller Arası Ticaret''* istatistiklerine göre; Uşak ilinin İstanbul iline satışı 1,5 milyar Türk lirası, Denizli iline satışı 410 milyon Türk lirası ve İzmir iline satışı ise 305 milyon Türk lirası tutarındadır. **Uşak'ın diğer illere satışında İstanbul %41, Denizli %11 ve İzmir ise %8 oranında paya sahiptir.** Dolayısıyla her ne kadar üretim Uşak ilinde gerçekleştirilmiş olsa da ihracatın büyük oranda İstanbul, İzmir ve Denizli üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir.

Diğer taraftan Uşak ili, Türkiye tekstil geri dönüşüm sektöründe bir değer haline gelmiştir. Uşak'ta geri dönüştürülen tekstil ürünleri, Türkiye pamuk üretiminin %17'sine tekabül etmekte ve yıllık değeri yaklaşık 1,7 milyar TL olan 514 bin ton tekstil atığının ekonomiye geri kazandırılmasını sağlamaktadır. Üretim süreçlerindeki çevresel etkileri azaltmak, doğaya atıldığı takdirde oluşacak sorunları engellemek ve tükenen petrolden daha uzun süre yararlanabilmek gibi sebeplerle, geri kazanımın hem doğal hem de rejenere ve sentetik esaslı tekstil atıkları açısında önem arz ettiği düşünülmektedir.

4.2. UŞAK SANAYİNDE ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR

4.2.1. TEKSTİL GERİ DÖNÜŞÜMÜ

Uşak ilinde marka değer haline gelmiş olan tekstil geri dönüşümü sektörü, çevre sorunları ve atık geri kazanımı konusunda stratejik öneme sahiptir. Tüm dünyada, başta gelişmiş olan ekonomiler olmak üzere, geri dönüşüm ve kazanıma önem verilmektedir. Çevre tahribatının azaltılması, bu alanda oldukça önemli maliyetlere sebebiyet veren temizleme veya bertaraf işlemlerinin asgari düzeye indirgenmesi başta olmak üzere, geri dönüşüm sektörleri önemini giderek artırmaktadır.

Uşak ili, rejenere elyafın %80'ini tek başına üretmektedir. Üretilen elyaf miktarının %65'i il içinde tüketilirken, %10'u Türkiye'deki diğer open-end tesislere satılmakta, %25 ise ihraç edilmektedir. **Atıklardan elde edilen rejenere iplik üretiminde de Uşak ili lider konumdadır. Yıllık 75.951 ton rejenere iplik üretimi ile sektöründe %75'lik paya sahiptir.** Uşakta üretilen rejenere ipliğin %34'ü ihraç edilirken, %45'lik kısmı yurt içine satılmakta, %20'lik kısım ise Uşak ili içerisinde, özellikle battaniye ve kilim sektöründe kullanılmaktadır. Yurt içerisindeki rejenere iplikler ise en fazla; çorap, dokuma ve trikotaj sektörlerinde kullanılmaktadır.

Uşak'ta bulunan ve tekstil teleflerinin geri kazanımı ile de ilgili olan diğer husus, pet şişe atıklarının geri kazanımıdır. Türkiye'deki pet şişelerin geri dönüşümden ortaya çıkan 104.500 ton polyester elyafın 35.200 tonu Uşak'ta üretilmektedir. Üretilen polyester elyafın %55'i ihraç edilmekte, %45'i ise iç piyasaya sunulmaktadır. Elde edilen polyester elyaf iç piyasada ağırlık olarak iğneleme, iplik ve battaniye sektöründe tüketilmektedir.

Gerçekleştirilen görüşmelerde, dünyadaki gelişmeler ile doğrudan ilişkili olan sektörün küresel düzeyde rakipleriyle yarışması için desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yaptığı geri dönüşüm üretimiyle Türkiye pamuk kullanımının %17,5'ini geri kazandıran sektörün, çevre sorunları ve atık geri kazanımı konusunda stratejik öneme sahip olduğu ve bu kapsamda, tekstil geri dönüşümü sektörüne dair en önemli sorunun, diğer geri kazanım sektörlerine verilen teşvik ve desteklerin tekstil geri kazanım sektörüne verilmemesi olduğu ifade edilmiştir.

Hurda metalde KDV oranı %0 iken, tekstil teleflerinde bu oran %8'dir. Bu kapsamda, Uşaklı sanayiciler, tekstil geri dönüşümünün hammaddesi olan **tekstil teleflerinin hurda kapsamına alınmasını ve hem hammaddede hem de iplikte KDV oranının %8'den %0'a indirilmesini** talep etmektedirler. Ayrıca; sektörde tekstil telefi ara toplayıcılara ilişkin yeni düzenlemelere gidilmesi ve rekabet koşullarına ilişkin düzenlemeler yapılması sanayiciler tarafından talep edilen bir diğer hususdur.

4.2.2. KATI ATIK BERTARAF TESİSİ

Uşak Deri (Karma) Organize Sanayi Bölgesi (UKOSB), günlük 120-150 ton atık su arıtma tesisi çamuru ve 200-250 ton sanayi atığı ile Türkiye'de en çok atık üretilen Organize Sanayi Bölgelerinden (OSB) birisidir. UKOSB yetkilileri ile yapılan görüşmelerde; katı atık sorununa çevre mevzuatı çerçevesinde çözüm üretmek için 2012 yılından bu yana araştırma ve inceleme yaptıkları ve bu kapsamda; Almanya, İtalya ve Belçika'daki atık bertaraf tesislerini yerinde inceledikleri, bu çalışmalar sonucunda; en uygun atık bertaraf yönteminin yakma olduğunu tespit ettikleri ifade edilmiştir.

Bölgenin çamur ve sanayi atıklarının yakma yöntemi ile bertaraf edilmesi için 10-12 milyon avro finansmana ihtiyaç duyduğu, bu ölçekte bir yatırımı yapacak mali imkâna sahip olmadığı için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı nezdinde mali destek imkânlarının araştırıldığı söylenmiştir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından OSB'ye, **Avrupa Birliği kaynaklı desteklerin belediyelere verildiği; OSB'lerin ise özel sektör statüsünde oldukları için bu desteklerden yararlanamayacağı bildirilmiştir.** Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ise, **atık bertaraf tesislerinin alt yapı kapsamına girmemesi sebebiyle uzun vadeli kredi verilmediği** bildirilmiştir. OSB Uygulama Yönetmeliğine göre de OSB'lerde özel firmalar veya gerçek kişiler, atık bertaraf tesisi kuramadığı için yap-işlet-devret modeli ile de atık bertaraf tesisi kurulamadığı ifade edilmiştir.

UKOSB tarafından, atık bertarafı konusunda Belediyelere verilen desteklerden OSB'lerin de yararlandırılması, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca, atık bertaraf tesislerinin yapımının da alt yapı olarak kabul edilip, uzun vadeli kredi verilmesi talep edilmektedir.

5. UŞAK EKONOMİSİ SORUNLARI HAKKINDAKİ TESPİT VE TALEPLER

Bakanlık Makamının, Uşak'ın ekonomik ve ticari altyapısının tespit edilmesine yönelik bir çalışma yapılması talimatları çerçevesinde; Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü tarafından bir çalışma grubu oluşturulmuş ve Uşak iline 22-24 Mart 2017 tarihlerinde bir ziyaret gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu ziyaret kapsamında; **Uşak Ticaret ve Sanayi Odası (UTSO), Zafer Kalkınma Ajansı, Tarımsal ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ve Tarım İl Müdürlüğü** tarafından sunumların yapıldığı bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Akabinde, Banaz ilçesinde **Birlik Ziraat** tarafından kurulan jeotermal sera ziyaret edilmiş, daha sonra **Uşak Deri (Karma) Organize Sanayi Bölgesi** yönetim kurulu üyelerinin katılımıyla bir toplantı yapılmış ve **Kempaş** iplik (Rejenere İplik), **Özgüneş** Geri Dönüşüm (Pet geri kazanım), **Karahallı Deri** (Deri imalatı) ve **Özaydın** keçe (Keçe İmalatı) firmalarına ziyaretler gerçekleştirilerek yerinde incelemelerde bulunulmuştur. Ayrıca, **Uşak Organize Sanayi Bölgesi** yönetimi ile de bir toplantı yapılmış olup, söz konusu bölgede yer alan, **Uzpa Tekstil** (Şifanoz), **Saçlı Tekstil** (Battaniye), **Rocamar** (Mermer), **Muratbey** (Gıda), ve **Hitit Seramik** firmalarına ziyaretler gerçekleştirilerek yerinde incelemelerde bulunulmuştur. Söz konusu ziyaret kapsamında Uşak ekonomisi sorunları hakkındaki tespit ve talepler aşağıda yer almaktadır.

- Uşak ilinde marka değer haline gelmiş olan tekstil geri dönüşümü sektörü, çevre sorunları ve atık geri kazanımı konusunda stratejik öneme sahiptir. Tekstil geri dönüşümü sektörüne dair en önemli

sorununun, diğer geri kazanım sektörlerine verilen teşvik ve desteklerin tekstil geri kazanım sektörüne verilmemesi olduğu ifade edilmiştir. Hurda metalde KDV %0 iken, tekstil teleflerinde bu oran %8'dir. Bu kapsamda, Uşaklı sanayicilerimiz, tekstil geri dönüşümünün hammaddesi olan tekstil teleflerinin hurda kapsamına alınmasını ve hem hammaddede hem de iplikte KDV oranının %8'den %0'a indirilmesini talep etmektedirler.

➢ Uşaklı sanayiciler tarafından dikkat çekilen bir diğer husus, Katı Atık Bertarafı Tesisi kurulmasına ilişkin finansman sorunlarıdır. Özellikle Uşak Deri (Karma) Organize Sanayi Bölgesi'nde oluşan atık çamurların bertarafı Uşak ili içinde yapılamamakta, sadece depolaması yapılmaktadır. Uşak Deri (Karma) Organize Sanayi Bölgesi, günlük 120-150 ton atık su arıtma tesisi çamuru ve 200-250 ton sanayi atığı ile Türkiye'de en çok atık üretilen sayılı OSB'lerden biridir. OSB yönetimi tarafından, geri kazanımı mümkün olmayan katı atıkların düzenli depolanmasının kalıcı çözüm olmadığı ve yakmanın daha doğru olduğu ifade edilmiş, çamur ve sanayi atıklarının yakılarak bertaraf edilmesi konusunda hazırlanan fizibilitelere göre, 10-12 milyon avro finansmana ihtiyaç duyulduğunun tespit edildiği belirtilmiştir. Söz konusu meblağın Uşak'taki OSB'ler için çok yüksek olduğu ifade edilmekte ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yapılacak bir mevzuat değişikliği ile atık bertaraf tesislerinin alt yapı tesisi kapsamına alınması ve diğer alt yapı yatırımları için sağlanan uzun vadeli kredilerden bu tesislerin de faydalanmasının sağlanması talep edilmektedir.

➢ Uşak'ın diğer bir sorunu ise Uşak Havaalanı'nın kapalı olmasıdır. Sanayiciler tarafından, Uşak Havaalanı'nın, Zafer Bölgesel Havaalanı'nın açılması sonrasında kapatılmasının, Uşak ili ve çevresindeki ilçelerin sanayi ve ticaretini olumsuz yönde etkilediğine dikkat çekilmektedir. Zafer Bölgesel Havaalanı, uçuş saatlerinin Uşak bölgesine uygun olmaması, sis ve hava şartları nedeniyle birçok uçuşun iptal ediliyor olması gibi nedenlerle tercih edilmemekte ve ulaşım tercihini karayoluna çevirmektedir. Bu kapsamda, Uşak Havaalanı'nın yeniden açılmasının ve seferlerin Atatürk Havaalanı'na, gündüz saatlerinde Uşak'tan, gece saatlerinde de İstanbul'dan yapılacak şekilde düzenlenmesinin Bölgeye olumlu etkilerinin olacağı ifade edilmektedir.

➢ İstanbul merkezli bir firma tarafından Banaz ilçesinde 2016 yılında, Bakanlığımızın yatırım teşviklerinden yararlanılarak, toplam 80 dekarlık alanda ilin ilk jeotermal serası kurulmuştur. Seranın ısıtılmasında kullanılan soğuk su kaynağı için yapılan inşaatın Yatırım Teşvik Mevzuatında teşvik kapsamına girmediği ifade edilmiştir. Yatırım Teşvik Mevzuatında ihtiyaçlara binaen güncellemeler yapılmasına ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Bahse konu yatırım ile jeotermal enerji ile kullanılarak seracılık yapılmasının, **jeotermal enerjinin kulllanıldığı seracılığı özendirdiği görülmüştür.** Bakanlığımız tarafından düzenlenecek eğitim programlarında Bakanlığımız desteklerinin anlatılması aşamasında, **Yatırım Teşvik Sisteminin Uşak ilinin jeotermal potansiyelinin değerlendirilmesi açısından önem arz ettiğinin vurgulanmasının** faydalı olacağı mütalaa edilmektedir. Bununla birlikte, seraların su kaynakları ile ilgili yapılacak inşaat işleri, proje bazında değerlendirilerek yatırım teşvik belgesi kapsamı yatırımın sabit yatırım tutarına dahil edilebilecek olup, söz konusu harcamalar Kurumlar/Gelir Vergisi indirimine konu olabilmektedir. Diğer taraftan, yürürlükteki mevzuata göre teşvik belgeleri kapsamında yapılacak makine ve teçhizat teslimleri ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralamaları KDV İstisnasından faydalanabilecek olup, inşaat harcamaları KDV İstisnası kapsamında değerlendirilmemektedir.

➢ Aracıların yüksek kâr marjları nedeniyle, sera ürünleri üreticisi firma tarafından ürünlerini doğrudan pazarlamak için hallere girmek istedikleri, ancak güncel mevzuatın buna izin vermediği ifade edilmiştir. İzin verildiği halde, büyük marketlerin %8 oranındaki KDV maliyetine katlanmamak için doğrudan üreticiden almak yerine yine aracıları kullandıkları ifade edilmiştir.

➢ İhracat gerçekleştirme sürecinde, ürün denetmenleri incelemeye gelmeden önce ürünlerin tıra yüklenmiş olması gerekliliği ve denetmenlerin Manisa ya da Denizli'den gelmeleri nedeniyle, domates ihracatında sıkıntılar yaşandığı ifade edilmiştir.

➢ TARSİM (Tarım Sigortaları Havuzu) kapsamında, seralarda cam içi alanların sigortalandığı ancak seraların beyni olan otomasyon kısımlarının sigorta dahilinde olmadığı, bu nedenle sigorta sisteminin güncellenmesinin ve seraların tamamının sigorta kapsamına almanın faydalı olacağı belirtilmiştir.

➢ Ziyaret edilen serada, seranın genişletilmesi çalışmalarına başlanacağı, ancak firmanın arazilerinin kurulan seradan uzak olması nedeniyle, yeni bir otomasyon sistemi kurmadan seranın genişletilmesi için köy merasının kullanılmak istendiği, bu konuda kiralama ve trampa gibi önerilerle İl Tarım Müdürlüğüne başvurdukları halde bir sonuç alınamadığı ifade edilmiş ve tarım alanlarının yapılaşmaya açık olmaması nedeniyle sera alanında, sınırlı bir sahada sadece prefabrik merkez kurulabildiği belirtilmiştir.

➢ Mevcut mevzuat kapsamında, seraların ticarethane gibi görüldüğü ve bu nedenle elektrik masraflarının yüksek olduğu belirtilmiş olup, tarım işletmeleri için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.

➢ Hayvancılık sektöründe girdi maliyetlerinin yüksek olması ve ihracat prosedürlerinin fazla olması nedeniyle hayvancılık sektöründe özellikle et ve et ürünlerinde ihracat gerçekleştirmekte zorlanıldığı ifade edilmiştir.

➢ Et ve et ürünleri dahil olmak üzere ilin ihracatının artırılması açısından İlde İhracatçı Birlikleri İrtibat Ofisinin açılması talep edilmektedir.

➢ Uşaklı sanayicilerin ihracatta devlet yardımları konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları ve ihracatta devlet yardımlarından faydalanma oranının çok düşük seviyelerde kaldığı görülmektedir. 2016 yılında Uşak ilimize ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında toplamda yalnızca 2,7 milyon TL ödeme yapılmıştır. Bu kapsamda Bakanlığımızca; Fuar Desteği, Pazara Giriş Belgeleri, Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Destekleri başta olmak üzere ihracatta devlet yardımları konusunda, Uşak'taki firmalara doğrudan bilgilendirme yapılması talebinin mevcut olduğu gözlenmiştir. "29-30 Mart 2017 tarihleri arasında Uşak Ticaret ve Sanayi Odası'na İhracat Genel Müdürlüğü Markalaşma ve AR-GE Destekleri Daire Başkanlığı, KOBİ ve Kümelenme Destekleri Daire Başkanlığı ve Fuar İzinleri ve Destekleri Daire Başkanlığı'nda görevli Dış Ticaret Uzmanları tarafından Bakanlığımızca ihracata sağlanan devlet desteklerini açıklamak üzere bir ziyaret gerçekleştirilmiştir.

➢ Ayrıca, ilde ihracat desteklerine ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla, Uşak Ticaret ve Sanayi Odasınca yürütülecek olan "Uşak Gıda Sektörü Dış Ticaret Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi" konulu ilin ilk UR-GE Projesinin Bakanlığımızca onaylandığı ifade edilmiştir. Ticaret ve Sanayi Odası

tarafından, ilerleyen dönemde 3 adet yeni UR-GE projesinin daha hayata geçirilmesinin planlandığı belirtilmiştir.

➢ Uşak Ticaret ve Sanayi Odasının URGE projesinde 2. bir uzmanın görevlendirilmesine izin verilmesi talep edilmektedir.

➢ Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yapılan bir çalışmada, Uşak'ta son yıllarda kapama meyve tesislerinde artış olmakla birlikte, **soğuk hava depolama tesisleri ile ambalajlama ve paketleme tesislerine ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.**

➢ Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi gündeminde de olan konuya ilişkin olarak Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğümüzün çalışması mevcuttur.

➢ Uşak ilinde jeotermal enerji potansiyelinin turizm alanında da yeterli düzeyde değerlendirilemediği gözlenmiştir. Uşak'ta halihazırda Merkez ilçesinde belediye tarafından yapılmış olan 1 adet termal turizm tesisi bulunmaktadır. Öte yandan, Banaz ilçesinde de yine belediye tarafından gerçekleştirilen günü birlik kullanım amaçlı termal tesis inşaatı ziyaret edilmiştir. Uşak ilinde termal turizm yatırımlarının özendirilmesinin il ekonomisi açısından faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, yatırım teşvik sistemi kapsamında, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde veya termal turizm konusunda bölgesel desteklerden yararlanabilecek nitelikteki turizm konaklama yatırımları öncelikli yatırım olarak kabul edilmekte olup, Uşak ilinde gerçekleştirilecek bu tür yatırımlar 5 inci bölgede uygulanan bölgesel desteklerden yararlanabilmektedir.